

Palveluista perittävien maksujen yleiset perusteet

1782/02.05.00/2018

Khall 18.01.2018 § 16

Valmistelijat: va. talousjohtaja Sanna Salminen, puh. 050 306 1961 ja hallinto- ja kehitysjohtaja Sinikka Malin, puh. 044 769 3022, etunimi.sukunimi@heinola.fi

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista. Hallintosääntö (56 §) antaa kaupunginhallitukselle toimivallan päättää tarkemmin maksujen perusteista ja euromääristä, ja kaupunginhallitus on toimintaohjeessaan 1.6.2017 edelleen delegoinut maksuista päättämisen toimivaltaa toimielimille ja viranhaltijoille.

Maksuilla tarkoitetaan sekä julkisoikeudellisia että yksityisoikeudellisia maksuja:

Julkisoikeudellisella maksulla tarkoitetaan kunnan kannettavaksi laissa määrättyä suoritusta, jonka perusteista tai määrästä voidaan määrätä taksassa. Näitä maksuja ovat mm:

- rakennustarkastus- ja -valvontamaksut (MRL 145 §)
- ympäristönsuojelun lupa- ja valvontamaksut (YSL 205 §, JL 143 §, MAL 23 §)
- sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut (L 734/1992)
- lupamaksut
- erilaiset oppilaitosmaksut
- asiakirjoista perittävät maksut

Julkisoikeudelliset maksut ovat suoraan ulosottokelpoisia. Osassa lakeja on maksujen määräytymistä koskevia säännöksiä, osa maksuista on kunnan vapaasti harkittavissa.

Yksityisoikeudellisella maksulla tarkoitetaan maksua, jossa kunnalla kantajana on sama asema kuin vastaavan laitoksen omistavalla tai vastaavia palveluja tarjoavalla yksityisellä, yrityksellä tai muulla yhteisöllä. Näitä maksuja ovat mm:

- vesimaksut jätevesimaksu mukaan luettuna
- kauppahintasaatavat
- venepaikkamaksut
- kirjastomaksut
- tilojen käyttömaksut
- erilaiset pääsymaksut
- laissa sääntelemättömät lukukausimaksut

Yksityisoikeudelliset maksut perustuvat usein kunnan ja asiakkaan väliseen sopimukseen.

Perusteita ja maksuja harkittaessa tulee ottaa huomioon paitsi julkisoikeudellisten maksujen laissa tai sen nojalla säädetyt määräytymisperusteet ja maksun suuruutta koskevat määrittelyt, myös hallinnon harkintavaltaa rajaavat yleiset periaatteet, yleisimmin yhdenvertaisuuden periaate. Maksut voivat kuitenkin olla esim. eri käyttäjäryhmille tai käyttäjille erilaisia, kun maksujen erilaisuus ja eron suuruus on asiallisesti perusteltavissa. Yhdenvertaisuuslaki puolestaan kieltää syrjimästä ketään iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Sellainen peruste tai käytäntö, jolla on hyväksyttävä tavoite ja tavoitteen saavuttamiseksi käytettävät keinot ovat asianmukaisia ja tarpeellisia, ei kuitenkaan ole syrjivä, vaikka olisikin henkilöön liittyvä ja asettaisi eri käyttäjäryhmiä erilaiseen asemaan.

Käyttäjärhmittäinen maksujen eriyttäminen on siten mahdollista, kunhan samaan käyttäjäryhmään kuuluvia kohdellaan samalla tavoin.

Maksujen yleisistä perusteista päättäessään valtuuston on syytä ottaa kantaa mm. siihen, mitkä palvelut ovat kokonaan maksuttomia.

Heinolan kaupungin maksupolitiikka on perustunut aikanaan kaupunginvaltuuston päätöksellä käyttöön otettuun Kunnallisen laskentatoimen uudistamistoimikunnan Maksupolitiikkasuositukseen. Siinä maksujen perusteet määrättiin erikseen maksuluokissa 1-3 sekä M, H ja V; omakustannushintaa vastaavat, sitä alemmat mutta tuntuvat, siihen suhteessa vähäiset, markkinaolosuhteisiin perustuvat, harkinnanvaraiset ja valtion viranomaisen määräämät. Tämä maksupolitiikan määrittely on vanhentunut eikä sen toteutumista ole enää seurattu.

Heinolan kaupungin maksu- ja myyntituottojen kokonaissumma on nykyisin vuositasolla 13-14 M€.

Ehdotus:

Va. kaupunginjohtaja (SM): Kaupunginhallitus päättää esittää valtuustolle, että se määrää Heinolan kaupungin palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleiset perusteet 1.3.2018 lukien seuraavasti:

1. Sekä julkisoikeudellinen maksu, jonka suuruus on kaupungin harkittavissa, että yksityisoikeudellinen maksu luokitellaan johonkin seuraavista *maksuluokista*:
  - A Maksun suuruus vastaa vähintään suoritteen omakustannushintaa
  - B Maksun suuruus edustaa suoritteen omakustannushintaan nähden tuntuvaa korvausta, mutta on kuitenkin sitä alhaisempi
  - C Maksun suuruus on vähäinen suhteessa suoritteen omakustannushintaan (enintään puolet), maksun osuus palvelun ra-

hoituksessa ei ole merkittävä, mutta usein sillä on merkitystä kysynnän ohjaamisessa

2. Maksuluokittelussa käytetään perusteena seuraavia tekijöitä:

- markkinat
- kohtuullisuus,
- kaupungin strategia
- valtuuston asettamat tavoitteet

3. Kaupungin strategiasta johdettujen tavoitteiden toteuttamiseksi on mahdollista eriyttää maksujen suuruus käyttäjäryhmittäin

4. Palvelut tai muut suoritteet voidaan määrittää maksuttomiksi seuraaville käyttäjäryhmille, jos maksut määräävä toimielin katsoo sen välttämättömäksi valtuuston asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi:

- a. alle 18-vuotiaat
- b. yli 70-vuotiaat
- c. rintamaveteraanitunnuksen omaavat terveystieteiden tutkimuskeskuksen vuosimaksuista/käyntimaksuista lääkäriin ja hoitajalla
- d. hyväntekeväisyystilaisuuksia tai kaikille kaupunkilaisille ilmaisia tilaisuuksia järjestävät tahot

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Muutoksenhaku: muutoksenhakukielto

Jatkokäsittely: valtuusto

Valt 05.02.2018 § 4

Ehdotus: Kaupunginhallitus: Valtuusto päättää määrätä Heinolan kaupungin palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleiset perusteet 1.3.2018 lukien seuraavasti:

1. Sekä julkisoikeudellinen maksu, jonka suuruus on kaupungin harkittavissa, että yksityisoikeudellinen maksu luokitellaan johonkin seuraavista *maksuluokista*:
  - A Maksun suuruus vastaa vähintään suoritteiden omakustannushintaa
  - B Maksun suuruus edustaa suoritteiden omakustannushintaan nähden tuntuva korvausta, mutta on kuitenkin sitä alhaisempi
  - C Maksun suuruus on vähäinen suhteessa suoritteiden omakustannushintaan (enintään puolet), maksun osuus palvelun rahoituksessa ei ole merkittävä, mutta usein sillä on merkitystä kysynnän ohjaamisessa
2. Maksuluokittelussa käytetään perusteena seuraavia tekijöitä
  - markkinat

- kohtuullisuus,
- kaupungin strategia
- valtuuston asettamat tavoitteet

3. Kaupungin strategiasta johdettujen tavoitteiden toteuttamiseksi on mahdollista eriyttää maksujen suuruus käyttäjäryhmittäin

4. Palvelut tai muut suoritteet voidaan määrittää maksuttomiksi seuraaville käyttäjäryhmille, jos maksut määräävä toimielin katsoo sen välttämättömäksi valtuuston asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi:

- a. alle 18-vuotiaat
- b. yli 70-vuotiaat
- c. rintamaveteraanitunnuksen omaavat terveyskeskuksen vuosimaksuista/käyntimaksuista lääkärillä ja hoitajalla
- d. hyväntekeväisyystilaisuuksia tai kaikille kaupunkilaisille ilmaisia tilaisuuksia järjestävät tahot

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Muutoksenhaku: muutoksenhakukielto

Tiedoksianto: Kopio toimialat
lautakunnat

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta otetun otteen oikeaksi todistaa **XXXX**

Heinolassa 26.2.2021